

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **REMVIKO k.s.**, se sídlem Muchova 240/6, Praha 6, zast. Mgr. Filipem Toulem, advokátem, se sídlem Lannova 16/13, České Budějovice, proti žalovanému: **Krajský úřad Plzeňského kraje,** se sídlem Škroupova 18, Plzeň, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 12. 2015, č. j. DSH/12732/15, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 1. 2017, č. j. 30 A 8/2016 - 32,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Městský úřad Tachov, odbor dopravy a silničního hospodářství (dále jen „správní orgán prvního stupně“), rozhodnutím ze dne 22. 9. 2015, č. j. 9219/2014-ODSH/TC-9, shledal žalobkyni odpovědnou za spáchání správního deliktu podle § 42b odst. 1 písm. r) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“), neboť dne 8. 10. 2014 jako provozovatel vozidla v době kolem 15:15 hod. na silnici č. 199 v obci Nová Hospoda ve směru jízdy na obec Stříbro provozovala nákladní motorové vozidlo tov. zn. X, reg. zn. X, které při kontrolním vážení překročilo největší povolenou hmotnost o 14, 55 t, po odečtení povolené tolerance o 13,036 t, a tím překročilo limitní hodnoty stanovené v § 15 odst. 2 písm. c) vyhlášky č. 341/2002 Sb., o schvalování technické způsobilosti a technických podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích (dále jen „vyhláška č. 341/2002 Sb.), a jehož dvojnáprava č. 3 a 4 překročila největší povolenou hmotnost na dvojnápravu podle § 15 odst. 1 písm. c) bod 4 vyhlášky č. 341/2002 Sb. o 10, 620 t (po odečtení povolené tolerance). Správní orgán prvního stupně

uložil žalobkyni za uvedený správní delikt pokutu ve výši 98.000 Kč a rovněž povinnost uhradit náklady správního řízení ve výši 1.000 Kč.

[2] Žalovaný shora uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

II.

[3] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), který ji v záhlaví specifikovaným rozsudkem zamítl.

[4] Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný nepochybil, nezabýval-li se v napadeném rozhodnutí námitkou, že v projednávaném případě není za správní delikt odpovědná jako provozovatel vozidla žalobkyně, ale společnost ROBSTAV stavby k.s., která měla vozidlo, jímž byl spáchán správní delikt, v nájmu, neboť tuto námitku žalobkyně v odvolání neuplatnila; své rozhodnutí tedy žalovaný nezatížil vadou nepřezkoumatelnosti, jak namítala žalobkyně.

[5] Krajský soud nepřisvědčil ani námitce žalobkyně, že za správní delikt neodpovídá, jelikož prokázala, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila ve smyslu § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích.

III.

[6] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) nyní brojí proti rozsudku krajského soudu kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Stěžovatelka v kasační stížnosti předně namítá, že se krajský soud nevypořádal se všemi žalobními námitkami.

[8] Stěžovatelka dále nesouhlasí s tím, jakým způsobem krajský soud posoudil žalobní námitku, týkající se otázky, kdo byl v době spáchání správního deliktu, tj. ke dni 8. 10. 2014, provozovatelem vozidla. Je přesvědčená o tom, že provozovatelem vozidla byla společnost ROBSTAV stavby k.s. Podle § 2 odst. 16 zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla), ve znění zákona č. 307/1999 Sb., (dále jen zákon č. 56/2001 Sb.), ve znění účinném v době spáchání správního deliktu, totiž mohla být provozovatelem vozidla i osoba nezapsaná jako jeho provozovatel v registru silničních vozidel, pokud byla vlastníkem tohoto vozidla oprávněna k jeho provozování. Tak tomu bylo v posuzovaném případě, neboť stěžovatelka prostřednictvím nájemní smlouvy oprávnila společnost ROBSTAV stavby k.s. k provozování předmětného vozidla.

[9] Pro případ, že by kasační soud dospěl k závěru, že v době spáchání správního deliktu byla stěžovatelka provozovatelkou vozidla, stěžovatelka zdůrazňuje, že učinila vše pro to, aby spáchání správního deliktu zabránila ve smyslu § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích; v nájemní smlouvě zavázala nájemce – společnost ROBSTAV

stavby k.s. k tomu, aby vozidlo nepřetěžoval a dodržoval právní předpisy; řidič předmětného vozidla byl proškolen a sám uvedl, že vozidlo přetížil bez vědomí stěžovatelky i nájemce z důvodu, aby mohl jít dříve domů z práce.

IV.

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se plně ztotožňuje se závěry krajského soudu. Uvedl, že si stěžovatelka nesprávně vykládá pojem *„provozovatel vozidla“* a postavení provozovatele vozidla. Má za to, že se stěžovatelka nemůže zbavit své odpovědnosti za správní delikt poukazem na to, že v době jeho spáchání vozidlo pronajala, a tedy neprovozovala. Provozovatelem vozidla není ten, kdo vozidlo reálně provozuje, ale ten, kdo je zapsán podle § 4 odst. 4 zákona č. 56/2001 Sb. v registru silničních vozidel jako vlastník, resp. provozovatel předmětného vozidla; tím je v projednávané věci stěžovatelka.

[11] Žalovaný rovněž uzavřel, že stěžovatelka v kasační stížnosti neuvedla žádný objektivní důvod k tomu, aby se mohla z protiprávního jednání vyvinit ve smyslu § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích.

V.

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Z kasační stížnosti vyplývá, že stěžovatelka napadá rozsudek krajského soudu mimo jiné pro jeho nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Touto námitkou se tudíž Nejvyšší správní soud zabýval především. Bylo by předčasné zabývat se právním posouzením věci samé, pokud by byl napadený rozsudek nepřezkoumatelný. Nepřezkoumatelnost je natolik závažnou vadou rozhodnutí soudu, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud ji stěžovatel nenamítá, tedy z úřední povinnosti (srov. § 109 odst. 4 s. ř. s.).

[15] Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je dána především tehdy, opřel-li soud rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75), nebo pokud zcela opomenul vypořádat některou z námitek uplatněných v žalobě (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, či rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 - 74).

[16] Nejvyšší správní soud stěžovatelce ohledně namítané nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku nepřisvědčil. Krajský soud se řádně vypořádal se všemi stěžovatelkou uplatněnými žalobními námitkami. Ostatně stěžovatelka proti výkladu podanému krajským soudem v kasační stížnosti brojí a na více místech s ním polemizuje, což by v případě chybějících důvodů prakticky nebylo možné. Nesouhlas stěžovatelky s odůvodněním a závěry napadeného rozsudku přitom nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2013,

č. j. 2 As 47/2013 - 30, ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010 - 163, nebo ze dne 6. 12. 2016, č. j. 7 As 179/2016 - 37).

[17] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud neshledal napadený rozsudek nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, zabýval se zbylými kasačními námitkami.

[18] Namítá-li stěžovatelka v kasační stížnosti, že ke dni spáchání správního deliktu, tj. k 8. 10. 2014, nebyla provozovatelem vozidla, neboť předmětné vozidlo užívala na základě nájemní smlouvy společnost ROBSTAV stavby k.s., nemůže jí Nejvyšší správní soud přisvědčit.

[19] Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně byla stěžovatelka shledána odpovědnou za spáchání správního deliktu podle § 42b odst. 1 písm. r) zákona o pozemních komunikacích, neboť jako provozovatelka vozidla provozovala vozidlo, které překročilo při kontrolním vážení hodnoty stanovené zvláštním právním předpisem. V době spáchání správního deliktu se přitom „*provozovatelem vozidla*“ podle § 2 odst. 16 zákona č. 56/2001 Sb. rozuměla „*fyzická osoba s místem trvalého pobytu nebo s místem povoleného pobytu v České republice nebo právnická osoba se sídlem v České republice, která vlastním jménem provozuje silniční vozidlo a je současně vlastníkem silničního vozidla a nebo je vlastníkem silničního vozidla oprávněna k provozování silničního vozidla.*“ Provozovatelé vozidel byli podle § 4 téhož zákona evidováni v registru silničních vozidel, přičemž jak vyplývá z odst. 4 písm. a) a b) tohoto ustanovení, primárně se předpokládalo, že provozovatel vozidla je současně jeho vlastníkem. Pokud tomu tak nebylo, bylo nutné do registru silničních vozidel zapsat údaje o obou těchto osobách a při registraci vozidla přiložit souhlas vlastníka k zaregistrování vozidla na jiného provozovatele podle § 6 odst. 5 písm. c) citovaného zákona.

[20] V právě projednávané věci z karty vozidla ze dne 17. 12. 2014 (čl. 14 správního spisu) nevyplývá, že by osoba vlastníka vozidla byla od osoby provozovatele vozidla odlišná; jako provozovatel a vlastník je zde označena stěžovatelka. Existence nájemní smlouvy mezi stěžovatelkou a společností ROBSTAV stavby k.s., jejímž předmětem měl být nájem vozidla, při jehož provozu byl správní delikt spáchán, je tedy pro posouzení skutečnosti, kdo byl v den spáchání správního deliktu provozovatelem tohoto vozidla ve smyslu § 2 odst. 16 zákona č. 56/2001 Sb., bez významu.

[21] Nejvyšší správní soud tudíž nepřisvědčil kasační námitce, že podle zákona č. 56/2001 Sb. mohla být provozovatelem vozidla i osoba nezapsaná jako provozovatel v registru silničních vozidel v případě, že byla vlastníkem vozidla oprávněna k provozování vozidla. Krajský soud tedy nepochybil, pokud se v napadeném rozsudku ztotožnil se závěrem Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci uvedeným v rozsudku ze dne 25. 10. 2013, č. j. 59 A 6/2013 – 46, že „*[p]rovozovatelem vozidla [...] není ten, kdo vozidlo reálně provozuje, ale ten kdo je zapsán podle § 4 odst. 4 zákona o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích v registru silničních vozidel jako vlastník, resp. provozovatel předmětného vozidla*“ a v duchu toho neshledal důvodnou žalobní námitku, že provozovatelem vozidla, jímž došlo ke spáchání posuzovaného správního deliktu, není stěžovatelka, ale společnost ROBSTAV stavby k.s., která toto vozidlo užívá na základě nájemní smlouvy uzavřené se stěžovatelkou.

[22] Nejvyšší správní soud se neztotožnil ani se stěžovatelčinou námitkou, že splnila podmínky pro liberaci ve smyslu § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích, neboť vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti (přetížení vozidla a jeho dvojnápravy č. 3 a 4) zabránila, a pokuta jí tedy neměla být uložena.

[23] Ustanovení § 42b odst. 1 písm. r) zákona o pozemních komunikacích zakotvuje objektivní odpovědnost právnických a podnikajících fyzických osob za správní delikt. K vyvození odpovědnosti tedy postačuje samotný fakt porušení nebo nesplnění povinností stanovených zákonem nebo uložených na jejich základě. Dojde-li k naplnění znaků skutkové podstaty, má provozovatel vozidla možnost odvrátit svou objektivní odpovědnost výlučně prokázáním liberačních důvodů vymezených v § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích.

[24] Liberační důvody jsou obecně nástrojem, jehož cílem je předejít aplikaci neúměrné tvrdosti zákona. Představují výjimku z principu objektivní odpovědnosti; jejich uplatnění je tedy možné pouze ve výjimečných případech. Osoba, která se chce dovolávat liberačního důvodu, proto musí prokázat, že provedla technicky možná opatření způsobilá účinně zabránit porušení zákona (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 8. 2018, č. j. 9 As 195/2018 – 27).

[25] V posuzovaném případě byla tedy stěžovatelka ve správním řízení povinna prokázat, že vynaložila veškeré úsilí, které po ní bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti, tj. přetížení vozidla a jeho dvojnápravy č. 3 a 4, zabránila.

[26] Stěžovatelka již od počátku správního řízení argumentuje tím, že z její strany bylo úsilí vyžadované zákonem vynaloženo proškolením řidiče vozidla, při jehož provozu došlo ke spáchání správního deliktu, ohledně jeho povinností v silničním provozu, včetně povinnosti nevyjíždět s vozidlem přesahujícím největší povolenou hmotnost na pozemní komunikace. Stěžovatelka rovněž poukázala na to, že předmětné vozidlo měla v době spáchání správního deliktu v nájmu společnost ROBSTAV stavby k.s.; v nájemní smlouvě se přitom tato společnost zavázala, že vozidlo bude užívat v souladu s právními předpisy, konkrétně že jej nebude přetěžovat.

[27] Nejvyšší správní soud se plně ztotožňuje se závěrem správních orgánů i krajského soudu, že proškolení řidiče (zaměstnance nájemce vozidla) ohledně jeho povinností při používání vozidla v silničním provozu nelze hodnotit jako okolnost, která by stěžovatelku zbavovala odpovědnosti za správní delikt spočívající v provozování přetíženého vozidla. Takové proškolení je plněním zákonné povinnosti, jak poukázal již krajský soud na straně 6 napadeného rozsudku, nikoliv jediným opatřením, které stěžovatelka je s to učinit pro zajištění dodržování stanovených hmotnostních limitů. Kasační soud také již ve vztahu k liberačním důvodům upraveným v § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích v obdobné věci v rozsudku ze dne 14. 8. 2015, č. j. 5 As 10/2015 – 27, vyslovil, že: *„[ú]čelem ustanovení obsahujícího liberační důvod je zabránění sankce ve zcela výjimečných případech, kdy by její uložení odporovalo jejímu smyslu. Připuštěním navrhovaných liberačních důvodů (zabezpečení povinného školení řidičů) by mohlo být liberační ustanovení aplikováno ve velkém*

množství případů, a ztratilo by tak povahu výjimky z obecného pravidla, což by znamenalo ohrožení veřejného zájmu. Značné překročení stanovených hodnot zjištěných při vážení vozidla poškozuje síť pozemních komunikací, ale rovněž ohrožuje zdraví a život účastníků silničního provozu.“

[28] Ani pouhá existence nájemní smlouvy mezi stěžovatelkou a společností ROBSTAV stavby k.s., resp. poukaz na porušení povinnosti zaměstnancem nájemce nemůže bez dalšího zprostit stěžovatelku jako provozovatelku vozidla odpovědnosti za posuzovaný správní delikt, neboť nepředstavuje onen liberační důvod podle § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích ve smyslu závěrů výše citované judikatury. Nejvyšší správní soud ostatně nepřehlédl, že v nájemní smlouvě založené na čl. 8 správního spisu stěžovatelkou tvrzená povinnost dodržovat právní předpisy, konkrétně vozidlo nepřetěžovat, zakotvena není. Tudíž samotná existence smluvního vztahu mezi provozovatelkou vozidla (stěžovatelkou) a nájemcem (společností ROBSTAV stavby k.s.) nemůže představovat liberační důvod ve smyslu § 43 odst. 1 zákona o pozemních komunikacích.

[29] Uvedla-li stěžovatelka v žalobě, že neví, jaké jiné opatření měla zvolit k tomu, aby zabránila spáchání správního deliktu, ztotožňuje se kasační soud s poukazem krajského soudu na možnost nastavení vlastních kontrolních mechanismů. Rovněž zdůrazňuje, že je především na stěžovatelce, která na rozdíl od krajského soudu zná situaci na trhu dopravních služeb ve stavebnictví, aby dodržení hmotnostních limitů zajistila a zákonné požadavky splnila. Není povinností správních orgánů a soudu stěžovatelce doporučovat, jakým způsobem má porušení právních předpisů předcházet.

VI.

[30] Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[31] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 téhož zákona. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. září 2018

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu